

Mércét tart a megkopott nyelvnek

Berecz András már jól ismerik a civisvárosban. A mesemondó szerint az ő műfaja különös, rejtező életmódját ma is éli. Megtalálja a lelkeket...

„Hiszek abban, hogy a meséket mindenki szereti. Ez a műfaj annyira testre-lélekre szabott, nem hiszem, hogy van olyan ember, akit ne szólítana meg, csak olyan világban élünk, amelyben nagyon hal-kan szól. Sajnos, ha „kihirdetik” a mesemondást némely programon, sokan elmenekülnek előle. Az a tapasztalatom viszont, ha csak úgy elkezdem – közérten vagy busz-megállóban akár –, akkor megfog mindenkit, mindegy, hogy az illető milyen rendű, rangú, korú.

...Úgy veszem észre, hogy a mai fiatalok is fogékonyak a mesére, bár ki kell kerülniük előítéleteik bűvköréből, nekem pedig meg kell találnom az utat, ahol behatolhatok a lelkükbe. Ha nem tudatosul,

hogy nekik éppen mesét mondanak, akkor nagyon élvezik. Ha az ember például a szerelemről kezd el néhány jól megérlelt, használható gondolatot mesébe foglalni, leesik az álluk, úgy tapadnak erre a műfajra, mint a gyík a falra. És

Berecz András: „A mese, ez a régóta megérlelt és tökéletes műfaj ráncba szedi az ember figyelmét, esztét és lelkét”

ha már bejöttek az utcámba, nincs visszaút. Elviszem őket oda, ahol számít a műveltség, az árnyalt nyelv. Igyekszem ezeknek a fiataloknak – a rockereknek, a hip-hop srácoknak – csepegtetni valamit a szerelem »studományából«, aminek hatására kiesik a kezükből a mobiltelefon, vagy leesik a sapka a fejükről, és akkor emberarcot mutatnak. A mese, ez a régóta megérlelt és tökéletes műfaj ráncba szedi az ember figyelmét, esztét és lelkét. Hiszek abban, át is éltem sokszor, hogy segítségével elő lehet csalogatni a romlatlan lényüket. Igaz, vannak kudarcok is...

15 éve mesélek. Főleg erdélyi meséket mondok, ott gyűjtöttem a legtöbbet, bár nem mindig mesét, hanem sokszor nyelvjárásokat, érdekes kifejezéseket is. Mostanában nagyotmondó mesélőkkel foglalkoztam, ebből született is egy 50 perces film, amelyet észtre fordítottak le nemrég. Általában nem tanu-

lom meg, hanem engedem, hogy dolgozzanak rajtam a szövegek, és ami a nyelvemre szökik, azt mondom. A szóbeliségnek ilyen a természete, ami kipróbált és hatott, az működik tovább, ami nem, elhullik. A fül igazítja a száját.

...A mesetípusok időtlen idők óta egyfélék mindenütt, de újra megformált, szép mesék mindig születnek. Ma, a régi küldetésén túl, van még egy plusz, amit a mesék világa hordoz. Ez pedig, hogy a megkopott nyelvnek mércét tart. Régen úgy mondták a mesét, ahogy beszéltek is az emberek. Ma már meg kell mutatni a magyar nyelv legelevenebb tartományait, olyan szavakat is használok, amelyekért máshol talán megkacagnának. A mesében viszont pompáznak, mint a színes tollú kakasok. Ilyenkor érzi át az ember, micsoda kár a nyelv pusztulása...”

Ungvári Judit

Kiadó volt Európa

A nyolcvanas években a sokszorosan átmásolt Európa Kiadó-kazetták minőségi hangzást nem, de annál nagyobb szellemi töltetet hordoztak. Az egypártrendszer politikájának margóra utasított zenekarai nem jelenhettek meg hanghordozókon, olykor koncertjeiket is betiltották. Nem mintha az általános közérkölcstört sértették volna. Ellenben a „szocialista erkölcsnek” (talán sohasem tudjuk meg, mi az) nem feleltek meg kritikus szövegeik miatt.

„A test repül, a lélek háltni jár / a halál az állam szolgálatában áll”

Az URH és Kontroll csoportból nőtt ki a karizmatikus előadó, Menyhárt Jenő vezette Európa Kiadó (alapítva: 1981 őszén). Ha rövid életű, majd meg-megújuló elődei nem is, de ők maguk – az akkori IPK (Ifjúságpolitikai Klub) munkatársának, Vincze Béla szervezői tevékenységének köszönhetően – néhány koncert erejéig Debrecenbe is elvetődhettek 1987 tájékán.

„Ami most van, elmúlt rég, / rombold le lágyan az emléké”

Az Európa Kiadó jól hallhatóan tartotta a kapcsolatot a nagyvilágban zajló zenei élettel. Színvonalukra jellemző, hogy két billentyűs hölgy

után egy Másik (János) ismert (dzsessz)zenész került a posztra, aki filmzeneszerzőként is bizonyított. Szövegeik részben az URH-örökségből és a kívülállóság életérzését tükröző, intellektuális gondolatokból táplálkoztak: az olykor már-már költői megszólaltatás tette őket hitelessé.

„Ahány arc, annyi félelem / Elveszett a közérzetem / Nem nyerhetek, nem veszthetek / Ha nem leszek, hát nem leszek / Szabadíts meg a gonosztól!”

Szinte csoda, hogy 1987-ben hanglemezük jelent meg, és hirtelen mindenki hifihangzásban élvezhette legszolidabb, de mégis hatásos dalaikat. Az igazi „Popzene” után egy kissé kommerszebb stílussal is próbálkoztak, ám a már a CD-korszak termékeként megjelenő „Itt kísértünk, Love ’92” ismét az igényesebb muzsikálás jegyében született. Majd jött az „És mindig csak képek” című dupla korong 1994-ben, ami hivatalosan egy búcsúkoncert felvételeit tartalmazta.

„Agyamban kopasz cenzor ül / Minden szavamra ezer fül”

A nyolcvanas évek alternatív himnuszában ezt énekeltek. Mintha mi sem történt volna, csak néhány betűn változtattak az 1997-es visszatérő

Hosszú idő után ismét koncertezett Debrecenben az Európa Kiadó

Sziget-koncerten. A cenzorból szponzor lett. Immár a nekünk is „kiadott” Európai Unióban énekelhetik:

„Olyan már mint egy menekülttábor, / Mindenki itt van, aki nem elég bátor...”

Az elmúlt húsz évben sok minden változott. De ezek szerint még nem vagyunk túl mindenben: „Lágy összeomlás, gyilkos finis / Én jól vagyok és jól vagy Te is...” Az Európa Kiadó szeptember 13-i, Lovarda-beli koncertje után elmondhatjuk: „Elmentek a fiúk, de itt maradt az idő / Egy kis pihenő a zűrzavarban...”

Héty Péter

